

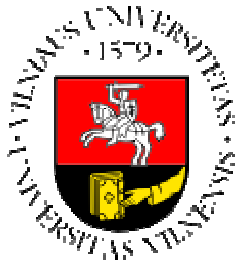
Profesinės veiklos lauko tyrimų vaidmuo ECTS projekte

Tyrėjų grupės vardu
Arūnas Poviliūnas

Remiantis TUNING projekto metodika (iš ECTS projekto)

- Europos kreditų kaupimo ir perkėlimo koncepcija turi remtis **profesinės veiklos lauko tyrimais**, todėl ECTS projekte buvo suplanuotas profesinės veiklos lauko tyrimas.
- Šio **tyrimo rezultatas** – 8 studijų kryptių dalykinių ir bendrųjų kompetencijų aprašai.
- Tyrimo rezultatais turėtų naudotis **dalykinės darbo grupės ir studijų komitetai**, rengdami ir atnaujindami studijų programas.

Profesinės veiklos lauko tyrimas studijų programų rengėjams turėtų padėti:

- Apibrėžti **dalykines bei bendrąsias kompetencijas** ir gal būt suformuoti **kvalifikacijų vienetus**, kurie galėtų tapti modulių pagrindais.
- Rengiant programas pereiti nuo labiau tradicinio požiūrio, kuris daugiau akcentuoja žinias ir turinį, **prie Tuningo požiūrio**, kuris pabrėžia (1) orientaciją į studentą, (2) studento **mokymosi krūvį** (mokymosi apimtį), būtiną studijų programos siekiniams pasiekti, (3) dalykinių ir bendrųjų kompetencijų ugdymą.
- Patobulinti profesinės veiklos lauko tyrimo metodiką ir padaryti ją tokia, kad ji būtų prieinama ir paranki studijų programų rengėjams (**“Universali spinta”**).
- Keisti studijų programų atnaujinimo ir rengimo rutiną integruojant į šį procesą profesinės veiklos lauko analizės elementus (**“Sveiko proto lavinimas”**).
- Peržiūrėti savo **dalyko didaktikos sampratą** ir aiškiai atsakyti į klausimą, kieno kompetencijai priklauso dalyko didaktika.
- Suformuoti profesinės veiklos lauko tyrėjų tinklą.

Profesinio lauko tyrimų tikslas

- Sukurti prielaidas studijų programų kūrėjų (studijų komitetų, katedrų atstovų, kurie atsako už studijų programas) ir profesinės veiklos lauko atstovų (darbdavių, absolventų) dialogui dėl kompetencijų ugdymo.

Tai buvo daroma:

- Rengiant dalykinių ir bendrųjų kompetencijų sąrašus
- Vykdamas kiekybines darbdavių, įdarbinusių pasirinktų programų absolventus, apklausas.
- Organizuojant fokusuotų diskusijų grupes, kuriose su absolventais buvo aptartos studijų programos ir darbdavių tyrimo metu sudaryti kompetencijų sąrašai.
- Organizuojant pusiau struktūruotus interviu su darbdavių atstovais. Šių interviu metu buvo surinkta kokybinio pobūdžio informacija apie absolventų kompetencijas.

Visuose šiuose veiksmuose dalyvavo ir studijų programų rengėjų atstovai.

Profesinės veiklos lauko tyrėjai

1. Profesinio lauko tyrimo ekspertų grupė (5 sociologai ir 3 edukologai)
2. Profesinio lauko tyrėjų grupė (12 sociologų)
3. Profesinio lauko tyrėjų – dalykinių grupių atstovų grupė (8 x 3 = 24 dalykininkai)
4. Tyrėjų darbdavių, profesinio lauko atstovų, grupė (8 darbdaviai, kurių kandidatūros buvo derinamos su tyrėjais – dalykininkais)

1. Profesinio lauko tyrimo ekspertų, tyrimo koordinatorių funkcijos:

1. Profesinės veiklos lauko tyrimo metodologijos ir metodikų parengimas.
2. Tyrėjų komandos suformavimas ir jų veiklos koordinavimas.
3. Mokymo programos parengimas.
4. Tyrėjų mokymas.
5. Klausimynų darbdaviams parengimas.
6. Darbdavių atranka, kitaip tyrimo lauko identifikavimas.
7. Gautų duomenų analizė.
8. Fokusuotų diskusijų grupių klausimyno parengimas.
9. Fokusuotų diskusijų grupių vedimas.
10. Dalyvavimas koreguojant kompetencijų sąrašus.
11. Studijų programų gairių, susijusių su profesinio lauko analize, rengimas.
12. Tyrimo ataskaitos ir monografijos parengimas.

2. Profesinio lauko tyrėjų funkcijos:

1. Dalyvavimas apibrėžiant tyrimo lauką.
2. Dokumentų analizė: pradiniai kompetencijų sąvadai.
3. Pradinių kompetencijų sąvadų taisymas pagal atitinkamų studijų kryptių dalykinių darbo grupių atstovų pastabas.
4. Kompetencijų sąvadų atnaujinimas pagal darbdavių apklausos duomenis.
5. Interviu su darbdaviais, išrašai, kompetencijų sąvadų koregavimas pagal kokybinių interviu duomenis.
6. Dalyvavimas fokusuotų diskusijų grupėse: diskusijos išrašas, kompetencijų sąvadų atnaujinimas pagal fokusuotų diskusijų grupių duomenis.
7. Kompetencijų sąvadų taisymas pagal atitinkamų studijų kryptių dalykinių darbo grupių atstovų pastabas.

Profesinio lauko tyrėjų - dalykinių grupių atstovų indėlis į profesinio lauko tyrimą:

1. Parengti informacijos šaltinių apie profesines veiklas, joms būtinas kompetencijas sąrašą.
2. Peržiūrėti pradinius, dokumentų analize paremtus kompetencijų sąvadus, pateikti pastabas.
3. Remiantis dalykinių grupių narių turimais duomenimis, parengti jų studijų programas baigusių absolventų pareigybių sąvadą, dalyvavimas apibrėžiant profesinės veiklos tyrimo lauką.
4. Dalyvauti rengiant klausimyną darbdaviams.
5. Padėti suformuoti studijų programų absolventų grupes fokusuotų diskusijų grupėms.
6. Peržiūrėti fokusuotų diskusijų grupių scenarijų, pateikti pastabas.
7. Dalyvauti fokusuotų diskusijų grupėje su absolventais.
8. Peržiūrėti pagal darbdavių apklausos ir fokusuotų diskusijų grupių duomenis atnaujintus profesinės veiklos kompetencijų sąvadus, pateikti pastabas.
9. Dalyvauti rengiant gaires studijų programoms tobulinti.
10. Komunikuoti surinktą informaciją apie profesinės veiklos lauką studijų programas rengiantiems dalykininkams.

Darbdavių – tyrėjų, profesinio lauko atstovų, indėlis į tyrimą:

1. Peržiūrėti dokumentų analize ir darbdavių tyrimais paremtus kompetencijų sąvadás, pateikti pastabas.
2. Dalyvauti interviu apie profesinės veiklos kompetencijas.
3. Rekomenduoti porą darbdavių kolegų, kurie būtų kompetentingi dalyvauti apklausoje apie profesinės veiklos kompetencijas.
4. Peržiūrėti pagal darbdavių apklausos ir fokusuotų diskusijų grupių duomenis atnaujinus profesinės veiklos kompetencijų sąvadás, pateikti pastabas.
5. Peržiūrėti gaires studijų programų atnaujinimui.

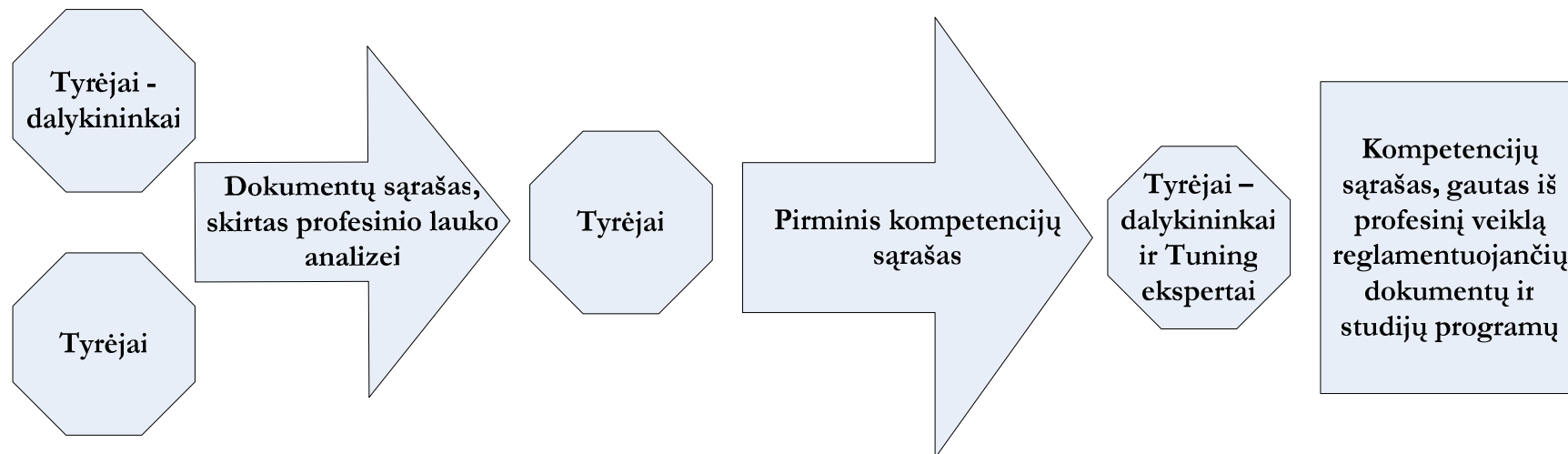

Profesinės veiklos lauko tyrimas apėmė:

1. Profesinės veiklos lauką reglamentuojančių dokumentų analizę, kuri buvo reikalinga pirminiam dalykinių ir bendrųjų kompetencijų sąrašui.
2. Pirminių kompetencijų sąrašų korekciją, konsultuojantis su tyrėjais-dalykininkais ir TUNING ekspertais.
3. Profesinės veiklos laukui atstovaujančių darbdavių tyrimą.
4. Fokusuotų diskusijų grupes, kuriose dalyvavo pasirinktoms studijų kryptims atstovaujantys absolventai, tyrėjai, kartais darbdaviai ir studijų komitetų atstovai.
5. Pusiau struktūruoti interviu su darbdaviais.

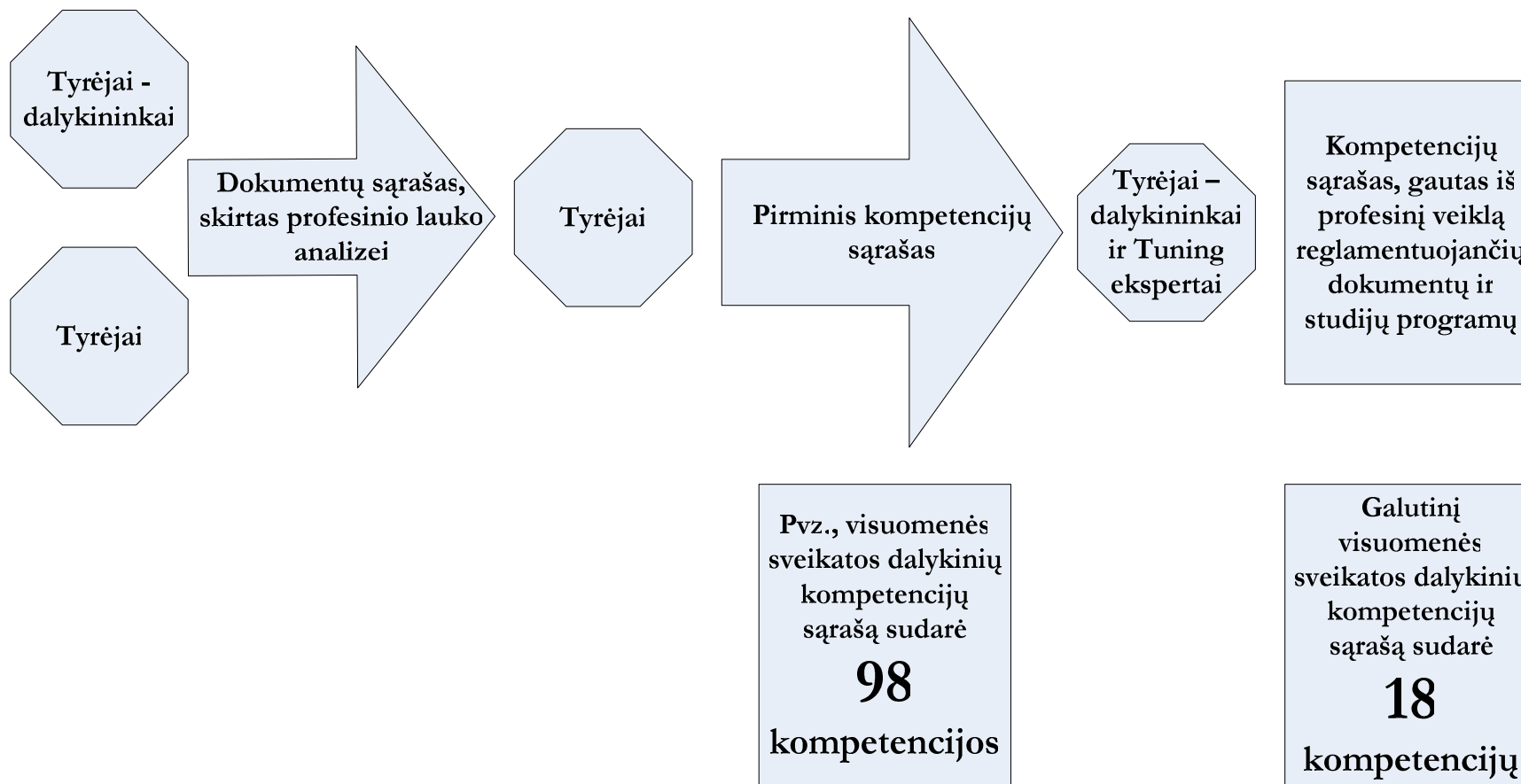

Dokumentų analizė I

Dokumentų analizė II

Dalykinių kompetencijų sąrašai

Studijų kryptis	Kompetencijų skaičius
Chemija	28
Anglų filologija	23
Dailė	26
Informatika	24
Medicina (šeimoms gydytojai)	23
Muzika	30
Visuomenės sveikata	18
Socialinis darbas	38

2. Darbdavių apklausa

- Tikslas - sužinoti darbdavių nuomonę apie gebėjimus ir įgūdžius, kurie yra svarbūs skirtingų studijų krypčių absolventų sėkmingai specialisto karjerai.
- 8 nepriklausomos darbdavių imtys; apklausti darbdaviai, kurių įmonėse, įstaigose dirba 2005-2010 m. studijas baigę skirtingų pakopų šių studijų krypčių absolventai:
 1. Anglų filologija
 2. Chemija
 3. Informatika
 4. Muzika
 5. Dailė
 6. Socialinis darbas
 7. Medicina (šeimoms gydytojai)
 8. Visuomenės sveikata

Klausimyno struktūra

- Faktiniai klausimai apie darbuotoją ir įmonę;
- Darbuotojo bendro pasirengimo profesinei veiklai vertinimas;
- **Dalykinės kompetencijos** (svarba profesinei veiklai ir lygmuo, kuri darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti);
- **Bendrosios kompetencijos** (svarba profesinei veiklai ir lygmuo, kuri darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti).

Tyrimo imtys

Studijų kryptis	Iš viso	Darbdaviai	Darbo vietos ekspertai
Chemija	100	50	50
Anglų filologija	104	70	34
Dailė	101	50	51
Informatika	105	50	54
Medicina (šeimoms gydytojai)	100	50	50
Muzika	100	100	
Visuomenės sveikata	107	74	33
Socialinis darbas	100	100	
	817	544	272

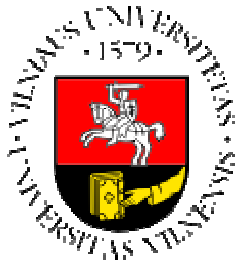
Darbdavių apklausos rezultatai

- Patvirtinti atskirų studijų krypčių kompetencijų sąrašai;
- Skaitinė kompetencijų vertinimo reikšmė;
- Galimybė analizuoti duomenis pagal atitinkamas kategorijas;
- Sukurti tyrimo instrumentai, galimi naudoti kituose tyrimuose.

Fokusuotos diskusijų grupės su absolventais

Studijų kryptis	Grupių skaičius
Chemija	2
Anglų filologija	2
Dailė	1
Informatika	3
Medicina (šeimos gydytojai)	2
Muzika	2
Visuomenės sveikata	2
Socialinis darbas	3
	17

Fokusuotų diskusijų grupių ir interviu gairės

- pasirengimas profesinei veiklai, darbui;
- darbo vietoje įgyti įgūdžiai ir žinios;
- trūkstamos žinios ir įgūdžiai;
- pasiūlymai studijų programoms atnaujinti;
- dalykinių ir bendrųjų kompetencijų sąrašų aptarimas.

Interviu su darbdaviais

Studijų kryptis	Interviu skaičius
Chemija	2
Anglų filologija	4
Dailė	3
Informatika	2
Medicina (šeimoms gydytojai)	1
Muzika	3
Visuomenės sveikata	3
Socialinis darbas	3
	21

Kokybinės tyrimo dalies rezultatai

- Papildytas tyrimo duomenų masyvas;
- Absolventų perspektyva (studijų programų, kompetencijų vertinimas);
- Darbdavių nuomonė ir interpretacijos (dalykinių ir bendrųjų kompetencijų sąrašų aptarimas);
- Patvirtinti atskirų studijų kryptių kompetencijų sąrašai;
- Papildyti atskirų studijų kryptių kompetencijų sąrašai;
- Rekomendacijos, siūlymai studijų programoms atnaujinti.

Profesinio lauko tyrimo sėkmės veiksniai

- Bendradarbiavimas su studijų programų atstovais – dalykininkais tyrėjais:
 - Turinys – dalykinių kompetencijų sąrašas;
 - Tyrimo atrankos kriterijų, imties formavimo kategorijų apibrėžimas;
 - Tarpininkavimas su studijų programų absolventais ir darbdaviais.

AČIŪ UŽ DĖMESĮ

arunas.poviliunas@fsf.vu.lt

2010.12.13

Arūnas Poviliūnas